

stokers der on-
verachting" bezet
denkt, dat hij de
g), dan helpe hij
Kuyper en de
iwaarheden, zelf

K. S.

vid van Honegger
die voor onze
het beoefenen
een dankbaar
eren, blijft toch
teratuur op dit
leen omdat men
te cirkeltje moet
mdat nieuwen
ebben, dat ook
voering in aan-
chts toejuichen
durende met zijn
tikaal leven op
dt, en die voor
de in en door
d heeft gedaan
we hart te heb-
i onze kringen

e Ro i David
ies de René Me-
egger, op 17
het eerst, onder
Zangvereniging
voordigheid van
den Ministe-
nschappen, ou-
den componist
gebeurtenis
deze uitvoering
chte, omdat zulk
este hooren zijn
en vooral bij
uiziek herhaald
st kan worden
erenden feitelijk
moeten in zulk

van de partij
t bestuur deze
uitvoering was
Alvorens dan-
len wil ik voor
e een overzicht
ijd ik deze kra-
aan mijn plicht
oe dan wanneer
; wat ik in de

Havre in 1892
ich tusschen 25
is verdeeld in
ende opschriften
pitaine. III. Le
Le Prophète
re een program-
ponist de groote
volgd en dat de
len eenvoudigen
zijn door God
dat den Messias
voorspellenden
Gods met Zijnen
ik gemaakt van
s zijn hart heeft
veld aan te doen

getrokken worden.
van deze Maria-
lijkheid van een
oók een Kerstpre-
ch karakter. Dit
12 de heel groote
op den bega-
nder de vrouwen
klein. Wordt in
der kerk? En is
onder zooveel in
der kerk? Twee
Openbaring van
Maria baart, doch
kalyptiek van de
arbinden aan het
Maria, den schrij-

at mag men hier
m. Het apokriefe
tenden zeg-
k van den bijbel
Maar dit maakt
ant als het kana-
doen zien, dan
baring. Doch het
geschrift zijn wil
van het centrum
te grooter zonde
vooral in ethisch

heeft Honegger kans gezien, voor voldoende afwisseling te zorgen, zooals een dergelijk werk dit vordert. Onder de solisten ontbreekt slechts de bas, de overige hebben meer of minder belangrijke partijen. Ook het koor ontvangt ruimschoots zijn deel en het orkest is allerminst verwaarloosd, niet alleen in de begeleiding van het geheel doch ook in afzonderlijke gedeelten, zooals b.v. de „Marche des Philistins" en de „Marche des Hébreux". En wie mocht meenen, dat de anders gemeenlijk zoo begerlijke bassolo vergeten zou zijn, dien wijs ik op het nieuwe element, door Honegger hier ingebracht, n.l. den Récitant, d.w.z. een mannestem, die, als spreker declameerende, het verhaal voortdraagt, waaraan koor en soli voortspinnen.

Laat me thans in het kort de deelen ervan, die bijna zonder coupures werden gegeven en bij deze uitvoering slechts enkele kleine wijzigingen in de volgende ondergingen, voor u weergeven.

Deel I „De herder" is kort en brengt na de gebruikelijke Ouverture, die hier feitelijk slechts een beknopte Inleiding is op het eerste tafereel en dus niet, zooals anders, ons op het werk als geheel voorbereidt, den zang van David, op motieven van Psalm 23, maar zeer vrij gevolgd. Het kinderlijk Godsvertrouwen van dezen man naar Gods hart geeft een goede inleiding tot het geestelijk begrip van al het volgende.

Deel II „De legeraanvoerder" opent met een zeer kort gedeelte voor koor, dat den overwinnaar der Philistijnen bezingt, en voor orkest, dat le Cortège geeft, d.w.z. den optocht van den zegevirenden kampvechter tegen Goliath. Schoonderbeek heeft reeds hier koor No 26 ingevoegd, dat unisono het slot van Psalm 18 brengt.

Echter niet alleen als overwinnaar ontmoeten we David hier, ook als harpeler voor Saul in den nog veel zwaarderden strijd tegen de macht des Boozes. Hij zingt echter vol Godsvertrouwen zijn harplied (Psalm 11). Het mannenkoor (de profeten) antwoordt met aan Job 14 ontleende woorden: „de mensch, van een vrouw geboren, is kort van dagen en zal van onrust".

Tevoren heeft David (met een omwisseling, door Schoonderbeek gemaakt, van de nummers 7 en 8) reeds de klacht van Psalm 55 doen hooren, het altoos zoo aandoenlijke: „Och, dat mij iemand vleugelen als eener duive gavel", dat naast de straks gegeven betuiging van Godsvertrouwen toch ook de smart en den strijd zijner ziel ons openbaart. Het profetenkoor, zoeven genoemd, herinnert hem dan, als hij te Najoth vertoeft, hoe vergankelijk en nietig de mensch is. David moet nu ervaren wat het beteekent, genoodzaakt te zijn in de woestijn te vluchten.

Zoo komen we tot deel III „De bendenhoofdman". Het begint met een betuiging van Davids geloof, dat ondanks alles hem is gebleven en ook bij deze moeilijke omzwervingen hem niet zal verlaten. Thans is, zeer goed, Psalm 57 gekozen om deze gevoelens te vertolken; het tweede deel van dit lied, dat na de klacht den heldenmoed openbaart, die hem bezielt („Mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid; ik zal zingen en psalmzingen. Waak op, mijne eer! waak op, gij luit en harp!"), is als allegro marcato aangeduid.

Wanneer de geschiedenis van Davids sparen van Saul verhaald wordt, geeft dit het orkest gelegenheid om het kamp van den koning te schilderen. Heeft David zich tot de Philistijnen moeten begeven om zich te redden, het koor weerspiegelt in woorden van Psalm 27 het ongebroken geloof, dat ook in deze sombere dagen hem staande houdt.

Intusschen (het zou ook te verleidelijk zijn, dit zoo dramatisch gedeelte over te slaan!) volgt een eigenlijk niet op David doch op Saul betrekking hebbende episode over diens bezoek aan de waarzegster van Endor. La Pythonisse zingt de woorden der bezwering (onder illustreerend orkestspel), waarop de schim van Samuel ant-

opzicht, een verzwakking, een vergroving, een verarming. Het is decadent.

En niet alleen met betrekking tot Maria is deze verlegging van het accent te constataren. Het apokriefe Kerstevangelie kan ook zich dienstbaar stellen aan de propaganda, niet zoozeer van de maagdelijke geboorte, als wel van de ontvangenis van den H. Geest; b.v. als Jozef een grijsaard is, en op reis in den tijd, die Maria's geheimenis bereidt. Maar in welken vorm ook het apokriefe „evangelie" zich aandient, het is steeds een scheefgetrokken, opzettelijk gegeven maakwerk, waarin geen plaats is voor de machtige boodschap van „het Woord, dat vleesch geworden is", en dat onder ons gewoond heeft. Want de omstandigheden van den Christus zijn het evangelie niet, ook al zouden ze zuiver zijn weergegeven. Christus is het evangelie; en anders niets en niemand in de wereld.

Dat heeft de apokriefe schrijver niet voelen branden in zijn hart.

Heeft voorts de apokriefe „evangeliebeschrijving" de grootheid en de geweldigheid van God kunnen toonen, ja zelfs maar doen vermoeden in haar geschriften? Het is er ver vandaan, zegt ieder, die met zijn ziel in den tempel der kanonische prediking is ingeleid en tot zwijgen gebracht voor God-geopenbaard-in-Jezus-Christus.

„Zwijg voor Hem, gij gansche aarde." Men zou geneigd zijn, te denken, dat men in het aandoenlijke verhaal van de zijgende onbewegelijke omgeving van Bethlehem

woordt: „Pourquoi m'as-tu troublé pour me faire monter?" Deze laatste poging heeft niet mogen baten en Saul sterft, met Jonathan, op Gilboa's heuvelen. Het orkest doet den triomfzang der Philistijnen hooren en nu begint een grooter vrouwenkoor (No 14), gedurende hetwelk David zijn jammerklachten aanheft, met de „Lamentations de Gilboa".

Geheel anders is, dank zij den inhoud, tafereel IV, dat ons „den koning" David voor oogen stelt. De inleidende Psalm voor koor (unisono) No 15, die gedeelten van Psalm 45 bevat, is door Schoonderbeek verplaatst en gezet na het groote koor No. 17, waarover aanstonds Israël's dochteren bezingen den lof des Eeuwigen. Die David niet heeft verlaten in zijn ballingschap en hem thans met vreugde de ark naar Zion deed opvoeren, waarvan Le Récitant verhaalt.

Thans volgt een der uitgebreidste en meest samengestelde deelen van het werk (No 17), dat aan het koor (de gemeente Israëls), de priesters (bij de ark), de vrouwen, de jonge dochteren en de krijgslieden gelegenheid geeft om Israël's vreugde te bezingen met woorden, ontleend aan Psalm 118 en 98. Aan het einde zegt een engel (sopraan-solo), dat niet David den Heere een huis zal bouwen, doch diens zoon, waarna het engelenkoor met een Hallelujah den jubelzang besluit.

Kon het hierbij maar blijven! Doch nu moet van des konings zonde met Bathseba worden gesproken. Het koor No 15, dat, gelijk ik zeide, hierheen is overgebracht, heft den lofzang van Psalm 45 aan. Maar Le Récitant moet ons verhalen, hoezeer de koning dit hooge standpunt heeft verlaten. Aan het Hooglied van Salomo ontleende woorden (alt-solo) leiden ons in deze sfeer. Hoe moet David dan zijn zonden bekennen en beweenen (met Psalm 51)! Merkwaardig genoeg zingt niet David dezen tekst doch het koor. Zou het zijn om daarmede aan te duiden, dat diens kwaad ons allen raakt?

De kastijding Gods volgt. David wordt inzonderheid in zijn zoon Absalom geslagen, die hem dwingt te vluchten. Met Psalm 121 heft hij zijn oogen op naar de bergen, vanwaar zijn hulp zal komen. Als Absalom is verslagen, zingen de vrouwen en de sopraan-solo het lied van Ephraïms gebergte, en het orkest doet den marsch der Hebreëen hooren.

Het laatste deel (V) begint: de propheteet. Het koor vertolkt Davids gedachten (woorden uit Psalm 18), waarin hij wederom zijn vertrouwen op God doet hooren. Weliswaar moet nu nog gehandeld worden over de zonde der volkstelling, doch het unisono-koor mag ook nu weer des Heeren uitredding loven. Het orkest schildert Salomo's kroning. En dan vangt het groote slotkoor aan, dat uit engelenmond de prophetische gedachte doet hooren, dat eenmaal een scheut uit zijne wortelen zal vrucht voortbrengen. Zoo eindigt (na woorden van David uit 1 Samuël 23) het koor (wederom groot en nogal samengesteld) in den lof des Heeren, die aan Zijn knecht Zijn woord heeft vervuld en hem in prophetisch uitzien zulk een heerlijk levenseinde gaf na zoo bange worstelingen.

De volgende week zal ik over de uitvoering van dit werk door „Excelsior" en den indruk, welken deze op mij maakte, u 't een en ander verhalen.

de M.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Eenheid gevraagd.

Eigenlijk ben ik op dit oogenblik wel een beetje jaloersch, jaloersch op onze Roomsche landgenooten. Die hebben in Tilburg hun Derde R. K. paedagogische week gehouden en blijkens de verslagen in de kranten, is die week schitterend geslaagd. Nu gun ik hun graag dat succes en ik geloof, dat het van veel beteekenis voor heel ons land is, dat een groote volksgroep als onze R. K. landgenooten

in het nár, dat het Kind Jezus geboren wordt, al is het dan apokrief, toch een passend onderschrift in dien groep tot het „numineuse" zwijgen voor God zou kunnen vinden. Maar men vergist zich. De stilte is een zwijgende, devote hulde, niet zoozeer voor het kind, als wel voor zijn moeder.

En dat Christus niets is, zonder God, die zich in hem openbaart, dat heeft het apokrief verhaal zich niet kunnen realiseeren. In het kanonieke evangelie loopt de openbaringslijn; en die gaat altijd van boven naar beneden. De engelen weten daar wel van een heerlijkheid, die in de hoogste plaatsen is, doch die is transcendent; de dingen die beneden zijn, kunnen dien hemel met zijn hoogste plaatsen niet verrijken, noch eenig ornament aan Gods troon bevestigen. Juist omgekeerd, moet beneden de Vrede dagen; en die vrede is een geschenk van boven; en de weg, waarlangs hij schrijden zal tot de menschen, die weg zal weer door het welbehagen gehaald worden. Het is alles een werken van boven naar beneden; souverain de hemel, onderworpen de aarde. De rijkdom komt van de hoogste naar de laagste plaatsen toe; doch hoe zou de aarde Gods voordelig zijn?

Maar pseudo-Mattheus weet ons te vertellen van een palm, die door engelenhand aangeraakt wordt. Een van zijn takken wordt door den engel afgeplukt en overgeplant in het paradijs des Vaders. Gods zaligen mogen zich in z'n schoonheid verlustigen en het kind Jezus, nog wel op z'n vlucht naar Egypte, heeft het alzo gewild en alzo ook bevolen.

hun onderwijs op hooger peil brengen. Maar mijn jaloerschheid wordt veroorzaakt door de spijtige gedachte, dat wij voor onze Protestantische Christelijke scholen niet tot zulk een organisatie kunnen komen. Onze Vereeniging voor Chr. Paedagogiek houdt eenmaal per jaar een Jaarvergadering met een zeer matige opkomst en tot een Paedagogischen cursus kan zij het niet brengen. Dat zijn verschijnselen, die we maar gedurig voor oogen moeten houden, om daaraan de warmte van onze belangstelling in onderwijskundige en opvoedkundige zaken te meten.

Vooraf wanneer we eens letten op de onderwerpen, die aan de orde werden gesteld in Tilburg, zal ons te meer duidelijk worden, dat we van onze Roomsche collega's nog wel wat kunnen leeren.

Dr F. de Hovre sprak over het onderling verband tusschen levensbeschouwing en opvoedstheorie. Hij kon met voldoening constateeren, dat de Katholieke opvoeding er goed voor stond. Er is inderdaad een streven, om in elk stuk van opvoeding en onderwijs de Katholieke gedachte te belichamen. Daar konden wij Protestanten ook nog wel eens met elkaar over praten. Het streven is er wel, maar of we in elk onderdeel reeds gekomen zijn tot de bewuste beleving van ons beginsel, is een andere vraag.

Prof. Dr J. Hoogveld sprak over „Het vrijheidsbeginsel over de opvoeding". Hier gaan Roomsche, Katholieke en Protestantische opvattingen nog al uiteen. Ook hier ligt een terrein, waar de praktijkvragen als opgestapeld liggen.

I Sprak vanzelf, dat Prof. Dr F. Roels er ook aan het woord zou komen en dat hij sprak over Beroepskeuze. Hij had het hier over de voorlichting van de voorlichters en maakte duidelijk, wat men beoogt met de „School voor voorlichting bij beroepskeuze". Deze school is inmiddels geopend. Wie met haar interessant programma wil kennis maken, kan dat aanvragen aan het Centraal Ziek. Beroepskantoor, Drift 10-12, Utrecht.

J. Th. van Lent hield een rede over de taak van de school ter voorbereiding van een juiste beroepskeuze. 't Doet ons goed, te vernemen, dat ook door hem alle nadruk werd gelegd op het huisgezin als het opvoedingsinstituut bij uitnemendheid.

Prof. Dr F. Franssen uit Gent hield een geleerd betoog over „het vrijheidsbeginsel van psychologisch standpunt beschouwd", terwijl Dr P. C. Brouwer „de wezenlijke vrijmaking van ons onderwijs bepleitte". Hij zou er veel voor voelen aan te sturen op afschaffing van de overheidsschool, in ieder geval moet de leuze worden aangeheven: „de autonome school", omdat de tijd voorbij is, dat wat de Staat over het onderwijs decreeteert, ook als einddecreet wordt beschouwd.

Zeer interessant moet ook geweest zijn, wat Prof. Roels, „den blinden kalenderkunstenaar" Jan Teunisse uit Grave („Ons Eigen Blad" noemt hem zoo) deed verrichten. Hij moet behooren tot de menschen met buitengewone geheugens, zooals de geschiedenis er verscheidene geeft.

Bovenstaande is voldoende om ons ervan te overtuigen, dat de aanwezigen in de Tilburgsche week hebben genoten en een sterke prikkel hebben ontvangen voor hun arbeid onder de jeugd.

Kunnen wij nu ook niet zoo iets hebben? Ja, wij zijn niet zoo een als Rome, zegt men dan. Daar kan men gemakkelijker iets organiseren. Zeker, wij winnen onze vrijheid, maar gebruiken we die vrijheid wel altijd goed? Als het nu een vrijheid wordt, om met elkaar te verschillen, om elkander te beconcurreren, dan kan men zich aan die vrijheid den dood eten. 't Zal wel zeer moeilijk gaan, er is ten minste reeds vaak op gewezen, dat we van al onze Vereenigingen ter bevordering van het Chr. onderwijs eens één groote Vereeniging maakten en van al onze Schoolbladen en Correspondentiebladen en Mededeelingen eens één flink tijdschrift; maar als dat eens kon, ja, dan zouden

Doch wat blijft hier over van een God die de wereld vloekt om der zonde wil? Die de aarde, al het scheepsel, hoort zuchten in grooten nood? Wat blijft er hier over van het transcendente welbehagen, dat actief zich een wereld herschept naar dat Gods wil die herschepping ziet en zich voor oogen stelt? Hier in het apokriefe verdichtsel — hier is de aarde vrucht Hem welbehagelijk; hier is de engelenzang niet meer twee-deelig, want de hoogste plaatsen en de lage aarde beneden ruijen haar schoone gaven uit en Gods eigen troon verdraagt, — dat is al zoo heel veel voor een kanonieke geest — verdraagt het ornament, dat van beneden is.

Hier is de lijn van beneden naar boven; maar daarmee is de theologie van den apokriefen schrijver in het wezen vals. Niemand heeft ooit God gezien; en de apokriefe Christen heeft hem ook niet verklaard.

Waarom zou Hij gegroot worden als de eenige profetie, die kan getuigen, wat hij gezien en gehoord heeft daarboven? (Joh. 3). Zijn kindermond draagt reeds met speelsch gebaar het ornament der aarde den hemel in; en de hemel mag zich eregoed vermeenen over de aarde als dat de aarde wordt gezien tegen den hemel, in sneeking en in gewezen....

(Slot volgt.)

K. S.